

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer Torat emet

Abraham Josua Heschel

עשוהי מהרבא, לשה

Lemberg, 625 = 1865

ירחא תשרפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9406

המים או יסוד העפר כנודע להכמי המבע והרופאים : וא"כ כמה שאנו אוכלים בקדושה בזה אנו נותנין כח וחיות להיסודי הנ"ל וזהו שכתבה התורה לנו איזה מיני היות שהם מהורים וכשרי' לאכילה ואיזה חיות טמאים כי יש כמה חיות אש' הם רע להאדם וזה סכינה בשם חיות ברא שהם חיות רעות . והשם ית' הבין שאלו העופות וחיות טמאות אינם מוכנים כי ישקצו את נפשותינו ע"י אכילתם דנודע מחכמי האמת טעמים על איסור אכילת אלו העופות והבשרי' הטמאי' וחיות הטמאות . וסידרה התורה לפנינו החיות המהורות והתיר לאכול אותם בקדושה ובכשרות לחזק את לבבינו וחיותינו לעבודתו ית' . והיש המדרש על מסוק זאת החיה אשר תאכלו ר"ל דעיקר האכילה הוא החיות מה שאנו עושים רצונו ית' ומעלים חיות ורצון טוב כנ"ל . ויש דוד לעשות רצונך אלקי חמצתי דעיקר העבודות הוא להשלים חמצך ורצונך ותורתך בתוך מעי ר"ל דכשאדם סכנים למעיו מה שמתיר ע"י התורה ואוכל אותם בקדושה ואנו משלמין רצונו ית' שאנו מקבלין עלינו עור מלכותו ומצוותיו ית' ע"ז אנו נותנין שביעה וחיות לעילא ונעשה יהוד למעלה : או י"ל דהיה קשה להמדרש לשון זאת החיה כמראה באצבעו וכי משה היה מראה לבני ישראל איזה מין כשר ואיזה מין טמא דהא לא מסר להם אלא סימני מהרה וטומאה ובאמת רבותינו ז"ל דרשו דהקב"ה הראה למשה כל מין אך ע"ס דרכינו הנ"ל י"ל דזה הוא סימן לאדם לידע איזה מין מהור וכשר לאכול דאדם אשר אין חמצו כי אם למלאות רצונו ולהעלות תענוג למעלה אז אינו יכול ליקרב אליו דבר איסור כי כל דבר הכשר ויש בו חיות ונקשר בשרשו אז טבעו תמיד שחושק ומתאיה להעלות ולירדק בשרשו משא"כ דבר איסור והיצונים אשר הוא נמסק מהשורש אין לו רצון כולל להיות לו עליה כי אי"א וע"כ המאכלות האסורים אשר הם מטממין לבו של האדם וע"ז נמסק האדם מרצון הבורא : ואז בודאי זה האדם שרצה להשלים רצונו ית' ובא לפניו דבר איסור או לא יוכל להתקרב אליו ואין לו רצון כלל שיאכל אותו כי זה נגד רצונו ית' ובודאי מה שהשם מוסיף לפניו ורצונו סמכים שיאכל יבטח וידע ששוב הדבר וכשר לפניו שיהיה עליה לדבר מאכל ע"י האכילה הלוו כנודע ליי"ח . והקב"ה מוסיף לצדיקים אותן הדברים הצריכין להעלותם וא"כ התורה הוא בתוך הבני מעיים של האדם שע"י יכול להבין אם יאכל אם לאו ויש זאת החיה אשר תאכלו ר"ל אותן הדברים שחמצכם ורצונכם יהיה לאכול זאת בודאי הוא כשר ויהיה חיות נמשך ע"י אכילה זו : ויש המדרש כמאוסקמו שאמר דוד המלך ע"ה לעשות רצונך אלקי חמצתי ותורתך בתוך מעי ר"ל דכל זה שאמרנו אינו אלא באדם אשר כל סמנתו וחמצו אינו אלא להשלים רצונו ית' אז תורתו בקרבו ובתוכו ויכול להבחין בדעתו איזה יכשר לאכול אשר רצון הבורא בכך והוא ית' ויכינו להיות כל מעשינו ורצונו ותשוקתנו לעשות רצונו ית' בלב שלם אמן :

עוד שמעתי מאדמו"ר הרב על הא דאמר חז"ל ההונה את השם באותיותיו אין לו חלק לעוה"ב דהנה אסור להוכי את כתיבתו בבחי' הו"ק בבחי' אדני' . וזלתי לעתיד השם יקרא כתיבתו מחמת דקעת בגלות אין ניכר אלקותו ואמתת מצויקות אמיתת היותו ית' כי בגלות האמת נעלם והשקר נוכר ואין נגיש כלל אמיתתו ית' אבל אנו מזכירין אלקיתו ית' ע"י של"טתו מחמת שאנו רואין שמלכותו בכל משלה . וע"י פעולותיו ונהיו שעשה עמו ע"ז ניכר אלקותו ית' לכך כתיב ד' ימלך לעולם ועד דלעת עתה הוא מלכות באתכס"א אבל במקדש ששם היה התגלות אורו ית' והשראת הקדושה האמיתית והכהנים היו מרגישין בנוגע ובמתיקות של ה' מעין עוה"ב שהוא עולם אשר שם הוא מקום האמת לכך היו אחיו הכהנים סבליעין את ה'

בנעימה ר"ל בזה הנעימה שהרגישו שם במקדש שהופיע לעיני אור הנוגע העליון והאמת הפשוט לכך הזכירו את השם א"כ מי שלא מרגיש זה הנוגע בעוה"ב אסור להזכירו ולעתיד שיהי' כבוד ד' וראו כל בשר יחדיו לכך יקרא היבכתבתו אבל מי שהיה את השם באותיותיו אף שאינו מרגיש אין לו חלק לעוה"ב כנגד מדה פורעין לו שאינו מרגיש אף שם לעוה"ב והבן

פרשת אחרי

במסו

בזאת יבוא אהרן אל הקדש כו' במדרש רבה מה שאמר דוד המע"ה ד' אורי וישעי מסי רבנן מתירוהו להאי קרא הכי ד' אורי בראש השנה . וישעי הכפורים והוא מחוסר הכנה וגם למה מכה"ק אורי ליה ליוה"כ . אך י"ל עפ"י המשום דביוה"כ היו צריכים לישקצו בעצמו כמו דאמר חז"ל על שמעון הצדיק כשנכנס לקדשי הקדשים שראה זקן אי אשר הלך עמו וזה ה"י כבודו ממש ששיעו שיהי' נכנס בשלום : ויוצא בשלום . וגם ה"י אשר התורה הכהן על השעיר כל עונות בני ישראל וכתוב והשיר אשר עליו הנורל ר"ל כו' ועמד ה' לפני בני ישראל וכתוב צריך להיות לפני ד' ממש כי היו צריכין לסייעתא דשמי' וישעי ביוה"כ . וגם הא דקרא אורי ליה הוא משום דכתיב ליום חנינו דהוא ר"ה הוא אתכסי' דמיהרא ויש ה"י חשבת על המוחין כי יש מסכים המכדולים בין הכני' להכירא נ"ח נתן לנו דשי"ת עצה נכונה לעשות ר"ה ואנו תוקעין גשם ומעוררין את חיותנו וכל היסודות ארמ"ע לתוך השופר כ"כ הפה היוצא מן התוקע לתוך השופר הכל של אמת . וא"כ אנו מוכיח מעשינו ונותנין אל לב א"ך שכל הדברים של וכל הרע הכל הוא כאין וזיק ואנו מעוררין ההבל של אמת ויתן אותן ית' ועולה מהרת הלב ייהוד עליון מן השופר העליון השמים ובוקע רקיעים ומעורר הקולות של השופר העליון האמת היוחני וע"ז כל הרע צריך להסתלק וכל המסכים נתפס ואור שר השי"ת מתחיל להאיר על נשמות ישראל והשמתות ואין שום קשרונ כי אור מני מלך חיים חוסף עלינו וכמו שאמר הנביא והי' ה' לך לאור עולם ויש אורי בראש השנה

או י"ל

דהנה איתא בש"ס אור לארבעה עשר זמן חז"ל מאי אור נגהי דאיכא אור ימטא ואור ולכא"ה יסלה א"ך שם הכתיב אור לחשך אך דבאמת יש חשי' האור זו למעלה מזו אשר כל אחד מאיר יותר מחבירו מעלות אור ותחתון הוא חשוב לחשך נגד אור הכהי' וכן ממנו כמו כני' כשהם דבוקים אליו ית' ממש בדביקות אמת מאיר להם המלך העליון האור הא"ס המבטיק ומנהיג ע"ז אכל ח"ו כשהם נופלים מהדביקות זו אז נמסק אור העליון אך לכל זאת הרשימה נשאר אצלו ועדיין מאיר להם אבל א"כ אקרי השכות נגד אור הכהי' שהוא בדביקות אור עצום והנה הפי"טן יסד בשרי' כתר' ישועה והכינה שהוא ית' אמת עצמו בהישועה שהוא עושה עם זרע ישראל זהו הכוונ' ומכתיר את עצמו בזה שהוא עושה צדקה ומושיע את זרע ישראל והנה מריה עד יוה"כ עשרת ימי התשובה אשר זרע ישראל לידו דביקות ותהרת הלב בכל יום ויום עולים במעלות מעד לעולם עד יום הכפורים שאז מאיר להם עולם הנבוה ונעלם העליון וזו בא הישועה לישראל ויש אורי בריה שאז מאיר אור העליון של א"ס להאיר לישראל ע"י שהם ממתיקין עצמן ומדבקים א"ע לאביהם שבשמים ואז מאיר להם האור הא"ה וזה בכל יום ויום וית' עד יום הכפורים כתי' כתי' ישועה וישע' ביוה"כ ויש בואת יבא אהרן אל הקדש שהוא לנכה ר"ל כשאדם מסתכל על הנכה והרומא שלמעלה כנגדו כשה כתיב עיניך לנכה יביטו ויעתר יצחק לנכה כשאדם

פרשת בחקותי

בפסוק ונסלו אויביכם לפניכם להרב : האי להרב הוא פיותר דמה נסקותא באיזה אוסן שיפלו ונראה דהני שורש כל הנסים הוא דלא מיקרי נס וחירוש אלא בפעם הראשון ובוה תבין מה דמצינו במקודת עקרות מה שהתורכתבה ודי סקר את שרה והי פלא גדול ואח"כ מצינו כמה עקרות שנפקרו ולא השבם התורה לשים נס דמצינו אח"כ שריבקה היתה עקרה ונפקרה ע"י תפלת יצחק . וכן רחל היתה עקרה ונפקרה וכמו כן בקריעת ים סוף שאנו אומרים שירה על נס גדול כזה ואח"כ מצינו ביהושע שהעביר כל ישראל בתוך הירדן וכן רבי פנחס בן יאיר נבי נהר נינאי אך דשורש הדבר הוא דכל זמן שלא נפתח השער של זה הדבר כמו פקודת עקרות וכדומה אז לאו כל אדם זוכה שיפתחו לו זה השער . אך אברהם אבינו לגדול צדקתו בגדול אהבת השי"ת זכה לנס ופתח לו הקבי"ה השער ונפקרה אשתו וכיון שפעל אברהם פעם א' פתחת השער וצינור הלוה אזי בכל יזכרו הדורות הבאים אחריו להתעורר עוד פעם באותו נס וכמו כן קריעת ים סוף שהוא נגד הטבע אך משה רבינו וכל ישראל פעלו זה הדבר שוב אין נס מה שיוכל יהושע אח"כ לפעול אותו הנס נמצ' כשהצדיקים עושים איהו פעולה כפי על מפת שונאיו שהקבי"ה שומע תפלתו ועשה הנקמה בשונאיו . לא די שהפעול הואת פעולה בשעת מעשה רק שהפעולה נעשה כחרב לרודי דורות כשאדם מעורר הנפילי ישינה ממלא פעול הדבר שנס עתה מגיע להם נפילה גדולה ואי"כ הנפילה הראשונה פעולת שתי פעולות בשעת מעשה ולאחר זמן וז"ש דוד המלך ע"ה וחרב פסיות ביום ר"ל שיש להרב שתי פיות שהורגת שתי פעמים . ונפלו אויביכם לפניכם ר"ל אותה הנפילה כשציר להם השונא תתעורר הנפילה היא שונה ואז יהי הנפילה הראשונה כחרב ויהיג אותם וק"ל :

פרשת נשא

ביום השמיני נשיא לבני מנשה בן נמליאד בן סדהצור במדרש אני פי סלך שמור דהנה כתיב ויקרא יוסף את שם בנו חבנור מנשה כי נשני אלקים את כל עמלי . ואת כל בית אבי ואת שם השני קרא אפרים כי הפרני אלקים בארץ עניי . דהנה יוסף הוא צדיק יסוד עולם וכל הצדיקים נקראו עניי שמי . והני עיקר תולדותיהם של צדיקים מעשי"ש ויש מיני תולדיו היוצאים מהצדיק בחינה אחת היא אשר הצדיק הוא השליש והמשביר לכל עם הארץ הוא הממשיך שפע פרנס' ומזון לכל העולם בני חיי ומזוני זו התולדה מכונה בשם אפריםסלשון פרי ורבו כי הפרני אלקים שהוא הממשיך פירות לעולם מוזן ושפע ויש תולדה שני' הנולד מן הצדיק דהנה יש עולם התשובה ע"י הצדיק דאם הי' הצדיק רבוק תמיד בעבודת ה' ולא יהיה נופל אפי' רגע אחד במחשבתו מן דביקות ה' ואהבתו ית' הי' יכול להתבטל ממצאית מחמת זה ולזה עשה ית' סינו' ומגלגל מה שהצדיק נופל לפעמים ממחשבתו הקדושה ושוכח כרגע ואז אח"כ כשהצדיק מעורר א"ע ומתחיל להשיב ע"ז ולרפוק על שערי התשובה להשיג מחילה ע"ז שעבר על השמי' מן תשכח את ה' אלקך ומעורר א"ע מנפילתו ואז ע"י תשובתו מעלה כל קילקולי הישעים ומכניס דרהורי תשובה בכל באי העולם אפי' באותן שהם בעמקי שאול וא"כ ע"י שכחה של צדיק נפתח שערי תשובה לבני אדם וזה הצדיק מכונה בשם מנשה . לשון שכחה וע"ז בא הנשאות לכל העולם ע"י שכחת הצדיק וה"ש נשיא לבני מנשה : אך באמת סאין בא התעוררות לצדיק שיעשה תשובה כיון ששכח אלקיו ונפסק מהדביקות אך כיון שהצדיק

אדם מבט ע"ז האור והישע של שמו ית' כזה יבא ארון אל ידו הקדושה לירי דביקות אמת בשמו ית' וז"ש דוד ארי וישעי כשאדם מביטומסתכל באלו הכהינות של אור וישע בא מאתי ית' על כניי או יראה שאין לאדם לירא משום דבר אם מסרת מ"י ר"ל מ"י אנכי . וזהו מ"י אירא ר"ל כשאדם מתכלל בגדלות הבורא וגדול התכד אשר הוא ית' עושה עמנו גבור אור לנו או בא לירי יראת הרוממות ואין לו לירא משום זולת מ"י אנכי ואנכי ומי הוא מילתא היא כי מ"י שאנכי אלוקך צמון בלבו ויש לו אמונת אלקות של אנכי לזה בא ית' וראת מ"י ה' מעוז חיי מ"י אפתח ר"ל כשהשי"ת נתן לי עוז וצמימות וחיות עליון או אני בא לירי פחד ממנו ית' אבל בקרב מרעים ר"ל היינו מיראה התחתונה היינו בקרב עלי מרעים וכול את כשרי צרי ואויבי לי ר"ל שיש ב' מיני שונאים אשר הם מצרים להאדם א' הנואבים לאדם בניסו וכמסוגנו : וז"ש וכול את כשרי : והכ' הם השונאים את הצדיקים מחמת שהם גרלים לשמו ית' כמו דכתיב ואבדיל אתכם מן העממלהיות ע"ז הרה אפס : וז"ש צרי ואויבי לי דייקא ע"ז אפר דהמעיה ע"ז ה"ב מ"י שונאים לא אירא כלל כיון שיש לי פחד שמו ית' כי בטוח אני שהמה כשלו ונפלו כל תקומה ולא יהי בלתי ביום כהזיק כי יפלו ממועצותיהם ויקים בנו ואתה על בפותימו תרווך וק"ל :

פרשת קדושים

בפסוק קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקים . איתא במדרש הה"ד ויגבה ר' צבאות במשפט . והאל קדוש נקדש בצדקה . ר"ש בן יוחאי א' אומת הקביה מתרומם ונעשה דין ומשפט ברשעים ואימתי הקביה נקדש בצדקה למלך מנובדי' על ישראל ע"כ . דהנה השי"ת ביה נבזה על נבזיהם . דבאמת השי"ת מתגנה בענוה עם כניי ואף שאין לו גדולתו ולרוממותו ולכל זאת הוא מקטין ומצמצם א"ע בגדלותו המדות של חסד ורחמים כדי להטיב להנבזים . וזהו לרוע ישראל וכל זה הוא לאוהבו שמו אבל מ"י שהוא שם כדעתו ואין משום יראת אלקים נגד פניו אז הקביה מנבזה על לרוע השמים להעלוינים ואז ממלא נעשה דין ברשעים וז"ש שנעשה נבזה על נבזיהם ונאה על גאים . וחזו ויגבה ה' אמת במשפט שהוא ית' מתרומם כשעושה משפט ברשעים . והאל נקדש בצדקה דענין קדושה מורה על הפרשה והבדלה שהקביה מלמד צדקה וזכות על ישראל או הוא נקדש שאדם עובר עבירה או א"ה תאוה רעה הקביה מלמד זכות וז"ש שהאדם אינו חייב בדבר ולא בא זה מצד נשמתו ושכלו ואם מצד אהר כי בודאי הנשמה היא קדושה וא"ה הפיפה ורק שזה בא מצד החלק אב ואם של הש"ת מן שיש באדם א"ה מ"י כ"ה אשר מאלו החלקים של אב ואם בא האד' לירי גדה . אבל מצד החלק של שמו ית' היא הנשמה הקדושה לא מזה האדם תומא כי הוא ממקום קדוש ומצא ע"ז שיש זכות על ישראל מזה נקדש שמו ית' כשספריש הנשמה שהיא חלקו ורע ומחויקו בכשרות וזהו קדוש שמו ית' . וזהו שאמר וישם תהיו כי יש בככם נשמה קדושה חלק אלקי ממעל כי וז"ש אני ומצד נשמת ישראל ראוי להם להיות קדושים . וז"ש ויש אמו ואביו תיראו ר"ל שכל אדם יסתכל וירא מחלק אב ואם שבא שלא יבוא ע"י אלו החלקים לירי חטא כי זה תלוי בקדושת אב ואם בשעה הזיווג ועז"א ואת שבתותי תשמרו ושמעו ע"י דיוג שבת כדי שתולידו בקדושה . ולכך כמורא ק"מ אם לאב כי בזכר יש התגברות האם ראב מחמת שהקדימה י"ע כמו שאחזק"ל אשה מזרעת תחלה יולדת זכר . והבן :

שהופיע לעיני
את השם א
תיר שיהינה
אלב מ"י שה
ק לעוה"כ מ
ה"יב והבן

דרש רבה
ש"י מ"י א
י . וישע
ל ר"ה וי
ים לישוע
בשנכנס
ה' כבוד
ונג ה
וכתיב ו
עליו ו
א דש"י
זום דכתיב
יו חשבת
הבירא כ"ה
חוקעין נש
השופר כ"ה
מת יו א
כ"ים של
אמת ושי
ר לטעלה
ר העליון
ממכ"ס נח
והשמש
יו וכמו ש
ש הש
שר וכו' וא
מבא ואר
באמת יש
ז"ר מחביו
ד הבתי ו
ביקות א
גדור ע"י
ור העיון
להם אכל
אור עצמ
הוא ית' מ
זו המ"י
ע את דע"ש
רע וישראל
במעלות
בנה ונעל
ה שאו מ
הם משה"י
למחאור
כתי' כתי
אל הקדש
א שלמעל
ק לנכה א
כשאדם